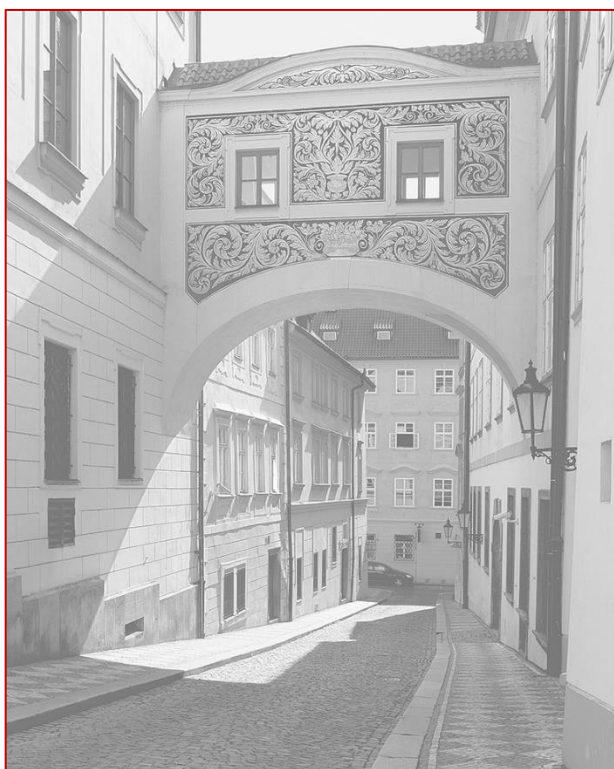

PŘEHLED SZBP EU

Hlavní body agendy SZBP EU

(Aktivity v oblasti Společné zahraniční a bezpečnostní politiky a vnějších vztahů EU)

Přehled SZBP č. 12/2019

1. – 31. prosinec 2019

autor: Klára Ibrahim

Obsah:

HLAVNÍ BODY AGENDY SZBP EU 4

Zasedání Rady pro zahraniční věci 4

Závěry o politice EU
pro Arktickou oblast 5

Pakt pro civilní SBOP 5

Demokratická republika

Kongo 5

Súdán 6

Zřízení civilní poradní
mise pro Středoafričskou
republika 6

Zahraničněpolitická témata na zasedání Evropské rady 7

Vztahy EU s Afrikou 7

Světová obchodní
organizace (WTO) 7

Vztahy s Ruskem 8

Turecko 8

Setkání Asie – Evropa: zasedání na úrovni ministrů zahraničí 8

Parlamentní volby v Uzbekistánu 9

Popis problematiky 9

AKTUÁLNÍ VYDÁNÍ:	EDICE: Přehled SZBP EU
Název: Evropská unie a politika rozšíření; Hlavní body agendy SZBP EU; Dokumenty SZBP EU	Typ edice: online, ISSN 2533-4263 URL: http://www.psp.cz/sqw/ppi.sqw?d=2
Autoři: Ibrahim, K.	První vydání edice: leden 2005
Číslo: Přehled SZBP č. 12/2019	Frekvence vydání edice: měsíčně
Datum: prosinec 2019	Zaměření: přehledy Společné zahraniční a bezpečnostní politiky EU
Klíčová slova:	Jazyk: CZ
FAC; Arktida; SBOP; DRK; Súdán; Středoafričká republika; Evropská rada; WTO; Turecko; Libye; Rusko; ASEM; Uzbekistán	Vydavatel: Kancelář Poslanecké sněmovny, Sněmovní 4, 118 26 Praha 1

PARLAMENTNÍ INSTITUT plní úkoly vědeckého, informačního a vzdělávacího střediska pro Poslaneckou sněmovnu, její orgány, poslance a Kancelář Poslanecké sněmovny, pro Senát, jeho orgány, senátory a Kancelář Senátu. Naše činnosti a produkty uvádíme níže.

Oddělení všeobecných studií	STUDIE Srovnávací studie Analytické studie	ODPOVĚDI NA DOTAZ Stručné odpovědi na dotazy členů Parlamentu	VYBRANÁ TÉMATA Studie zpracované k aktuálním problematikám	MONITORING Vybrané hospodářské měnové a sociální ukazatele	MIGRACE Přehled aktualit v oblasti migrace za vybrané období
	PŘEHLED SZBP Společná zahraniční a bezpečnostní politika EU	EUROZÓNA+ Přehled ekonomických událostí v EU	PODKLADY pro zahraničně politická jednání	PŘEDNÁŠKY pro zahraniční delegace, PS, Senát	

Oddělení pro evropské záležitosti	STANOVISKA kompatibility nevládních návrhů zákonů s právem EU	KONZULTACE k předkládaným vládním návrhům zákonů	DOKUMENTY EU Výběr z aktů a dokumentů EU zaslaných PS	ZPRÁVY Aktuální agenda v Bruselu	PODKLADY pro jednání výboru na mezinárodní úrovni
-----------------------------------	---	--	---	--	---

Oddělení komunikace a vzdělávání	INFORMAČNÍ STŘEDISKO Informace o činnosti Poslanecké sněmovny a prohlídky budov	ECPRD Spolupráce s Evropským centrem pro parlamentní výzkum a dokumentaci	PŘEDNÁŠKY pro Poslaneckou sněmovnu, pro školy, veřejnost	INFORMAČNÍ MATERIÁLY o fungování Poslanecké sněmovny, o legislativním procesu	ZÁPISY ze schůzí, seminářů, přednášek, kulatých stolů
----------------------------------	---	---	--	---	---

OBSAH

Kontakt:

Klára Ibrahim (SZBP), tel. 2241, email: ibrahimk@psp.cz

Martin Kuta (SBOP), tel. 2305, email: kutam@psp.cz

Štěpán Pecháček, tel. 2226, email: pechacek@psp.cz

HLAVNÍ BODY AGENDY SZBP EU.....	4
Zasedání Rady pro zahraniční věci _____	4
Zahraničněpolitická témata na zasedání Evropské rady _____	7
Setkání Asie – Evropa: zasedání na úrovni ministrů zahraničí _____	8
Parlamentní volby v Uzbekistánu _____	9

Kontakt:

Klára Ibrahim (SZBP), tel. 2241, email: ibrahimk@psp.cz

Martin Kuta (SBOP), tel. 2305, email: kutam@psp.cz

Štěpán Pecháček, tel. 2226, email: pechacek@psp.cz

HLAVNÍ BODY AGENDY SZBP EU

(Aktivity v oblasti Společné zahraniční a bezpečnostní politiky
a vnějších vztahů EU)

Zasedání Rady pro zahraniční věci

Dne 9. prosince 2019 se poprvé uskutečnilo zasedání Rady pro zahraniční věci (FAC) pod předsednictvím nového vysokého představitele EU pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku Josepa Borrella, který se funkce ujal dne 1. prosince 2019. V rámci bodu k aktuálnímu dění ministři diskutovali o **memorandu o porozumění mezi Tureckem a Libyí** o vymezení mořských hranic a o spolupráci v bezpečnostní a vojenské oblasti. Memorandum za Libyi podepsal předseda mezinárodně uznané Vlády národní jednoty Fájiz al-Sarrádž a turecká strana prozatím detaily memoranda nijak neupřesnila¹. Memorandum by nicméně mohlo zvýšit napětí v oblasti východního Středomoří, které zde přetrvává i v souvislosti s nelegálními vrtnými aktivitami Turecka v kyperských teritoriálních vodách². Memorandum označil za nelegální lybijský východní soused, Egypt, a Řecko uvedlo, že jakákoliv podobná dohoda by byla geograficky absurdní, neboť by to znamenalo, že ignoruje přítomnost největšího řeckého ostrova, Kréty, která leží mezi pobřežím Turecka a Libye.³ Ministři vyjádřili ohledně tohoto dokumentu obavy. Ministři také diskutovali o situaci na Ukrajině v souvislosti se summitem tzv. normanské čtyřky⁴, který se konal v Paříži. Ministři si rovněž vyměnili názory na situaci v Íránu v návaznosti na nedávné zasedání společné komise v rámci Společného komplexního akčního plánu (JCPOA), jakož i na nedávné protesty v zemi. Vysoký představitel Josep Borrell poté ministry informoval o situaci v Bolívii, Hongkongu a Moldavsku. Dalším tématem jednání byla otázka vztahů s **Afrikou**, především v souvislosti s nadcházejícím summitem EU – Africká unie (AU), který se bude konat v lednu 2020. Vysoký představitel také oznámil, že byly zahájeny přípravné práce týkající se zavedení možného **režimu horizontálních sankcí** pro účely řešení případů závažného porušování lidských práv a v průběhu pracovního oběda představil nový vysoký představitel EU přítomným ministrům své priority.⁵

Rada poté přijala závěry o politice EU pro Arktickou oblast, o paktu pro civilní Společnou bezpečnostní a obrannou politiku (SBOP), o situaci v Demokratické republice Kongo a o Súdánu. Rada také rozhodla o zřízení civilní poradní mise pro Středoafričskou republiku.

¹ Statement by the Spokesperson on the situation in the Eastern Mediterranean. Eeas.europa.eu [online], 4/12/2019 [cit. 2020-01-14]. Dostupné z: https://eeas.europa.eu/headquarters/headquarters-homepage/71513/statement-spokesperson-situation-eastern-mediterranean_en.

² Více informací k aktivitám Turecka ve východním Středomoří viz Přehled SZBP EU č. 11/2019, s. 6. ISSN 2533-4263. Dostupné z: <http://www.psp.cz/sqw/ppi.sqw?d=2>.

³ Turkey signs maritime boundaries deal with Libya amid exploration row. Reuters.com [online], 28/11/2019 [cit. 2020-01-20]. Dostupné z: <https://www.reuters.com/article/us-turkey-libya/turkey-signs-maritime-boundaries-deal-with-libya-amid-exploration-row-idUSKBN1Y213I>.

⁴ Ukrajina, Francie, Německo a Rusko.

⁵ Outcome of the Council meeting. Consilium.europa.eu [online], 9/12/2019 [cit. 2020-01-20]. Dostupné z: https://www.consilium.europa.eu/media/41952/st14949_final-en19.pdf.

Kontakt:

Klára Ibrahim (SZBP), tel. 2241, email: ibrahimk@psp.cz

Martin Kuta (SBOP), tel. 2305, email: kutam@psp.cz

Štěpán Pecháček, tel. 2226, email: pechacek@psp.cz

Závěry o politice EU pro Arktickou oblast

Vzhledem k novým výzvám, příležitostem a rostoucímu mezinárodnímu zájmu o oblast Arktidy Rada vyzvala Evropskou komisi a vysokého představitele, aby zahájili proces aktualizace politiky EU pro arktickou oblast a Radu průběžně o pokroku informovali. Rada zároveň uznala, že hlavní odpovědnost za rozvoj Arktidy mají arktické státy, nicméně se domnívá, že mnohé otázky týkající se tohoto regionu jsou globální povahy a lze je účinněji řešit prostřednictvím regionální nebo mnohostranné spolupráce, zejména v Arktické radě a v rámci systému OSN.⁶

Pakt pro civilní SBOP

Pakt pro civilní Společnou bezpečnostní a obrannou politiku (SBOP) byl přijat v listopadu 2018 a jeho obsahem jsou strategické směry pro posílení civilní SBOP a 22 konkrétních závazků Rady a členských států, jejichž cílem je posílit schopnost EU nasazovat civilní mise pro řešení krizí a posílit tak širší reakci EU na řešení bezpečnostních výzev. Členské státy se v paktu zavázaly mimo jiné k posílení schopnosti reakce civilní SBOP tím, že bude možné zahájit nové mise čítající až 200 osob v jakékoli oblasti do 30 dnů od přijetí rozhodnutí Rady, přičemž veškeré nezbytné vybavení bude poskytnuto ze strategické rezervy a bude využita víceúrovňová kapacita schopnosti reakce.⁷ Dne 14. listopadu 2019 se poté v Bruselu uskutečnila první výroční konference, která vyhodnotila implementaci paktu.

Rada ve svých závěrech reflektuje výsledky první hodnotící konference a vítá pokrok dosažený v rámci paktu a skutečnost, že všechny členské státy plní v rámci paktu své závazky. Rada se v závěrech zároveň zavázala posílit účinnost, propojenost a akceschopnost civilní SBOP a nadále posilovat úlohu EU a její schopnost působit prostřednictvím SBOP pro zajištění bezpečnosti. Rada také v závěrech vyslovila souhlas s body, které byly v rámci hodnotící konference identifikovány jako klíčové pro další posilování a provádění paktu, jako např. navýšení počtu odborníků vyslaných na mise; dokončení vnitrostátních prováděcích plánů a zahájení jejich implementace, posilování nástrojů reakce, posouzení možných způsobů hodnocení operačního dopadu misí, prosazování koordinovanějšího přístupu aj.⁸

Demokratická republika Kongo

Rada přijala závěry o Demokratické republice Kongo (DRK) v souvislosti s historicky prvním mírovým předáním moci, které vytvořilo příležitost pro posilování stability a udržitelného rozvoje DRK. Prezidentské a parlamentní volby se v DRK konaly po opakovaných odkladech dne 30. prosince 2018. Volební komise nakonec vítězem voleb vyhlásila opozičního kandidáta Félixé Tshisekediho. V srpnu 2019 byla poté po dlouhých měsících vyjednávání sestavena nová vláda vedená Sylvestrem Ilungou Ilunkambaem. Prezident Tshisekedi jasně vyjádřil přání, aby Evropská unie DRK podporovala. Rada ve svých závěrech přivítala prvotní opatření nového prezidenta

⁶ Závěry Rady o politice EU pro arktickou oblast. Consilium.europa.eu [online], 9/12/2019 [cit. 2020-01-20].

Dostupné z: <http://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-14952-2019-INIT/cs/pdf>.

⁷ Závěry Rady a zástupců vlád členských států zasedajících v Radě o zřízení paktu pro civilní SBOP.

Consilium.europa.eu [online], 19/11/2018 [cit. 2020-01-20]. Dostupné z:

<http://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-14305-2018-INIT/cs/pdf>.

⁸ Závěry Rady o provádění paktu pro civilní SBOP. Consilium.europa.eu [online], 9/12/2019 [cit. 2020-01-22].

Dostupné z: <http://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-14611-2019-INIT/cs/pdf>.

Kontakt:

Klára Ibrahim (SZBP), tel. 2241, email: ibrahimk@psp.cz

Martin Kuta (SBOP), tel. 2305, email: kutam@psp.cz

Štěpán Pecháček, tel. 2226, email: pechacek@psp.cz

na uvolnění politického napětí a otevření demokratického prostoru, včetně předložení národního plánu obnovy založeného na dodržování zásad právního státu, prosazování a ochraně lidských práv a základních svobod, včetně rovnosti žen a mužů, posílení postavení žen a dívek, na boji proti beztrestnosti a korupci a zlepšení bezpečnostní situace. Rada zdůraznila, že EU je připravena se na základě vzájemných závazků postupně zapojit do podpory programu reforem DRK a zůstat klíčovým partnerem země a zároveň vyzvala představitele DRK k pokračování v započatém stabilizačním procesu. Rada se zároveň zavázala přezkoumat individuální omezující opatření, která uložila vůči některým představitelům DRK pro maření volebního procesu a porušování lidských práv v prosinci 2010⁹ a případně je přizpůsobit s ohledem na vývoj situace v zemi.

Súdán

Politická transformace, která probíhá v Súdánu po pádu prezidenta Umara al-Bašíra,¹⁰ je dle závěrů přijatých Radou historickou příležitostí pro súdánský lid vybudovat mírovou, demokratickou a prosperující zemi. Rada zároveň zdůraznila, že úspěch politické transformace bude klíčový pro zajištění stability v oblasti Afrického rohu i širším regionu. EU opět připomněla, že je připravená působit jako klíčový partner Súdánu v jeho reformním úsilí na politické, hospodářské a sociální úrovni, aby byl přechod k demokracii úspěšný.

Rada v závěrech zdůraznila, že pokud má být proces transformace v Súdánu úspěšný, musí zahrnovat všechny složky společnosti, zejména ženy a mládež, stejně jako obyvatele regionů postižených konflikty a marginalizací. Významná role také náleží občanské společnosti. Rada přivítala zamýšlené kroky, jež v této souvislosti oznámila přechodná vláda Súdánu, a vybízí k intenzivnějšímu úsilí v zájmu zajištění účasti uvedených skupin na všech fázích celého procesu transformace. EU zejména vybízí k plnému, rovnému, účinnému a smysluplnému zapojení žen včetně obětí sexuálního násilí do veškerých činností, jež s politickou transformací souvisejí a jejichž cílem je udržování a prosazování míru a bezpečnosti. Rada také zdůraznila, že důvěru súdánského lidu může získat pouze účinná civilní vláda disponující skutečnou rozhodovací pravomocí, která dokáže prosadit a implementovat smysluplné reformy. Významným krokem v procesu transformace bude urychlené zřízení přechodné legislativní rady. Rada nicméně prohlašuje, že zůstává znepokojena zhoršující se humanitární situací, kterou umocňují vysoké počty uprchlíků a vnitřně vysídlených osob. EU proto vyzývá súdánské orgány, aby odstranily přetrvávající byrokratické překážky, jež narušují činnost subjektů poskytujících humanitární a rozvojovou pomoc.¹¹

Zřízení civilní poradní mise pro Středoafričskou republiku

Rada na svém zasedání rozhodla o zřízení civilní poradní mise EU SBOP ve Středoafričské republice (EUAM RCA), která bude zahájena nejpozději na jaře 2020. Úkolem civilní poradní mise bude podpořit reformu vnitřních bezpečnostních sil, a umožnit tak příslušným orgánům Středoafričské republiky, aby zmírnily dopady bezpečnostních výzev, jimž země v současnosti čelí. Odborníci EU

⁹ Rozhodnutí Rady 2010/788/SZBP ze dne 20. prosince 2010 o omezujících opatřeních vůči Demokratické republice Kongo a o zrušení společného postojů 2008/369/SZBP. Eur-lex.europa.eu [online], 20/12/2010 [cit. 2020-01-22]. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/PDF/?uri=CELEX:02010D0788-20181212&from=CS>.

¹⁰ Více k tématu viz Přehled SZBP EU č. 4/2019, str. 6-7. ISSN 2533-4263. Dostupné z: <http://www.psp.cz/sqw/ppi.sqw?d=2>.

¹¹ Súdán – závěry Rady. Consilium.europa.eu [online], 9/12/2019 [cit. 2020-01-22]. Dostupné z: <http://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-14623-2019-INIT/cs/pdf>.

Kontakt:

Klára Ibrahim (SZBP), tel. 2241, email: ibrahimk@psp.cz

Martin Kuta (SBOP), tel. 2305, email: kutam@psp.cz

Štěpán Pecháček, tel. 2226, email: pechacek@psp.cz

budou poskytovat podporu Ministerstvu vnitra a vnitřním bezpečnostním silám, policii a četnictvu, přičemž cílem bude pomoci při jejich nasazeních po celé zemi. Mise bude svou činnost úzce koordinovat s vojenskou výcvikovou misí EU (EUTM RCA), s integrovanou vícerozměrnou misí OSN pro stabilizaci ve Středoafričské republice (MINUSCA) a s mezinárodním společenstvím. Mise bude působit v souladu s koncepcí řešení krize, kterou Rada schválila dne 21. listopadu 2019¹², a s následnými dokumenty operačního plánování. Po Mali a Somálsku bude Středoafričská republika třetí zemí, jíž bude poskytovat podporu současně vojenská i civilní mise SBOP.¹³

Zahraničněpolitická témata na zasedání Evropské rady

Na prosincovém zasedání Evropské rady ve dnech 12. – 13. prosince 2019 se vrcholní představitelé vlád a členských států EU věnovali ze zahraničněpolitických témat otázce vztahů EU s Afrikou, situaci ohledně fungování Světové obchodní organizace (WTO), vztahů s Ruskem a aktivitám Turecka v oblasti východního Středomoří.

Vztahy EU s Afrikou

Evropská rada vyzvala ve svých závěrech Evropskou komisi a vysokého představitele, aby ji s ohledem na význam partnerství mezi EU a Afrikou poskytli nezbytné podklady pro strategickou diskusi o vztazích EU s Afrikou, která se uskuteční na zasedání Evropské rady v červnu 2020 a pro příští 6. Summit EU–Africká Unie (AU), který se bude konat v roce 2020. Summity hlav států a vlád Evropské unie a Africké unie se konají tradičně každé tři roky¹⁴ a střídají se mezi Afrikou a Evropou. Na summitech je hodnocen dosažený pokrok při plnění závazků a diskutuje se o politických směrech pro další práci.¹⁵

Světová obchodní organizace (WTO)

Evropská rada zopakovala, že plně podporuje globální mezinárodní řád založený na pravidlech. Ve svých závěrech uvedla, že bere na vědomí se znepokojením ochromení mechanismu WTO pro řešení sporů. Evropská rada podporuje úsilí Komise o zavedení prozatímních ujednání se třetími zeměmi, a to při současném aktivním hledání trvalého řešení. Evropská rada také vybídla Evropský parlament a Radu k přednostnímu posouzení návrhu Komise, jehož smyslem je v souladu s pravidly WTO přizpůsobit této nové situaci stávající unijní právní předpisy týkající se účinného výkonu práv EU v rámci mezinárodních obchodních dohod.¹⁶

¹² Factsheet - European Union Training Mission in Central African Republic. Eeas.europa.eu [online], 19/9/2019 [cit. 2020-01-23]. Dostupné z: https://eeas.europa.eu/csdp-missions-operations/eutm-rca/39112/factsheet-european-union-training-mission-central-african-republic_en.

¹³ Středoafričská republika: Rada zřídila civilní poradní misi. Consilium.europa.eu [online], 9/12/2019 [cit. 2020-01-23]. Dostupné z: <https://www.consilium.europa.eu/cs/press/press-releases/2019/12/09/central-african-republic-council-establishes-a-civilian-advisory-mission/>.

¹⁴ Poslední 5. Summit Africké unie - Evropská unie se konal ve dnech 29. – 30. listopadu 2017 v Abidjanu, Pobřeží slonoviny.

¹⁵ Zasedání Evropské rady (12. prosince 2019) – závěry. Consilium.europa.eu [online], 12/12/2019 [cit. 2020-01-24]. Dostupné z: <https://www.consilium.europa.eu/media/41773/12-euco-final-conclusions-cs.pdf>.

¹⁶ Tamtéž.

Kontakt:

Klára Ibrahim (SZBP), tel. 2241, email: ibrahimk@psp.cz

Martin Kuta (SBOP), tel. 2305, email: kutam@psp.cz

Štěpán Pecháček, tel. 2226, email: pechacek@psp.cz

Vztahy s Ruskem

Německá kancléřka Angela Merkelová a francouzský prezident Emmanuel Macron informovali členy Evropské rady o výsledcích jednání summitu tzv. Normandské čtyřky (Ukrajina, Francie, Německo a Rusko) o provádění minských dohod. Vedoucí představitelé EU poté rozhodli o prodloužení hospodářských sankcí vůči Rusku o dalších 6 měsíců.¹⁷

Turecko

Lídři EU jednali o vztazích s Tureckem s ohledem na akce Turecka ve východním Středomoří a Egejském moři. Opětovně potvrdili předchozí závěry Rady, v nichž byly odsouzeny protiprávní vrtné činnosti Turecka ve východním Středomoří. Odsoudili rovněž memorandum o porozumění mezi Tureckem a Libyí o vymezení jurisdikcí ve Středozezemním moři. V přijatých závěrech Evropská rada uvádí, že memorandum zasahuje do svrchovaných práv třetích států, není v souladu s mořským právem a nemůže mít pro třetí státy žádné právní účinky. V souvislosti s těmito kroky ze strany Turecka Evropská rada opětovně potvrdila svou solidaritu s Řeckem a Kyprzem.¹⁸

Setkání Asie – Evropa: zasedání na úrovni ministrů zahraničí

Ve dnech 15. – 16. prosince 2019 se uskutečnilo v Madridu 14. zasedání ministrů zahraničních věcí ASEM (setkání Asie - Evropa) na téma „*Asie a Evropa: společným úsilím k účinnému multilateralismu*“. Zasedání předsedal vysoký představitel EU pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku Josep Borrell. Setkání Asie – Evropa je fórum pro dialog a spolupráci mezi Evropou a Asií. Bylo zřízeno v roce 1996 s cílem posílit vztahy mezi těmito dvěma kontinenty a sdružuje 53 partnerů, a to 51 evropských a asijských zemí, EU a sekretariát ASEAN. Partneri ASEM reprezentují země, které společně pokrývají 55 % světového obchodu, 60 % světového GDP, 60 % světové populace a 75 % světového cestovního ruchu. Vrcholný summit ASEM je organizován každé dva roky, střídavě v Evropě a v Asii, aby stanovil priority tohoto partnerství. V době mezi summity ASEM jsou pořádána zasedání ministrů, včetně jednoho zasedání ministrů zahraničí.¹⁹ Ministři zahraničních věcí ASEM se na setkání zaměřili na 4 hlavní témata:

- globální otázky (cíle udržitelného rozvoje OSN, změna klimatu a odpad v mořích);
- regionální otázky (včetně otázky situace na Korejském poloostrově a v Rakhinském státě, Íránu, mírového procesu na Blízkém východě a Afghánistánu);
- bezpečnostní výzvy (terorismus, námořní a kybernetická bezpečnost a informační a komunikační technologie);
- udržitelnou konektivitu.

¹⁷ Evropská rada, 12. – 13. prosince 2019 – Hlavní výsledky. Consilium.europa.eu [online], 12/12/2019 [cit. 2020-01-24]. Dostupné z: <https://www.consilium.europa.eu/cs/meetings/european-council/2019/12/12-13/>.

¹⁸ Zasedání Evropské rady (12. prosince 2019) – závěry. Consilium.europa.eu [online], 12/12/2019 [cit. 2020-01-24]. Dostupné z: <https://www.consilium.europa.eu/media/41773/12-euco-final-conclusions-cs.pdf>.

¹⁹ ASEM Factsheet. Eeeas.europa.eu [online], 10/12/2019 [cit. 2020-01-24]. Dostupné z: https://eeas.europa.eu/sites/eeas/files/fact_sheet_2019b_web.pdf.

Kontakt:

Klára Ibrahim (SZBP), tel. 2241, email: ibrahimk@psp.cz

Martin Kuta (SBOP), tel. 2305, email: kutam@psp.cz

Štěpán Pecháček, tel. 2226, email: pechacek@psp.cz

Na závěr jednání se účastníci dohodli na společném prohlášení²⁰, ve kterém ministři zdůraznili hodnotu setkávání ASEM pro posilování účinného multilateralismu a mezinárodního pořádku založeného na pravidlech, které jsou zásadní pro účinné řešení globálních výzev. Ministři také zdůraznili, že mezi prioritní výzvy posílené spolupráce ASEM patří změna klimatu a v této souvislosti vyzvali k urychlenému provádění Agendy pro udržitelný rozvoj do roku 2030. Ministři také znovu potvrdili potřebu podporovat, posilovat a reformovat mnohostranný obchodní systém založený na pravidlech se Světovou obchodní organizací (WTO) v jeho centru. V otázce regionální problematiky se ministři shodli na nutnosti zcela odstranit jaderné zbraně a dosáhnout trvalého mírového řešení na Korejském poloostrově. Ministři také zdůraznili význam provádění dohody o návratu vysídlených osob z Rakhinského státu mezi Myanmarem a Bangladéšem. V otázce Íránu ministři kolektivně podpořili plné a účinné provádění závazků všech stran vyplývajících ze Společného komplexního akčního plánu (JCPOA). Ministři také zdůraznili nutnost posílení spolupráce v mírových a bezpečnostních otázkách v Sýrii, Jemenu, Libyi na Středním východě a v severní Africe a v oblasti Perského zálivu, při plném respektování svrchovanosti, nezávislosti, jednoty a územní celistvosti těchto států. Ministři také zdůraznili svůj závazek podporovat koncept dvou států pro řešení izraelsko-palestinského konfliktu. Pokud jde o Ukrajinu, ministři vyzvali všechny strany, aby plně implementovaly opatření vyplývající z minských dohod.

Parlamentní volby v Uzbekistánu

Popis problematiky

Dne 22. prosince 2019 se uskutečnily parlamentní volby do dolní komory parlamentu Uzbekistánu (Oliy Majlis). Volby se konají na základě většinového volebního systému ve 150 jednomandátových volebních obvodech. K získání mandátu v prvním kole voleb musí kandidát získat nadpoloviční většinu odevzdaných hlasů; v opačném případě se do dvou týdnů koná druhé kolo voleb mezi dvěma vedoucími kandidáty. Volby se uskutečnily v souvislosti s komplexními reformami, které zahájil prezident Šavkat Mirzijojev v roce 2017. Cílem postupné reformní strategie je transformace hospodářského, sociálního a politického života Uzbekistánu. Volby, které se konaly pod heslem „Nový Uzbekistán - nové volby“, představovaly důležitý milník v tom, co prezident označil za proces nezvratné modernizace a demokratizace. Současně s parlamentními volbami se konaly i volby do místních a regionálních zastupitelstev. Uzbecká ústava tradičně zaručuje prezidentovi silné pravomoci. Hlava státu sdílí s parlamentem legislativní pravomoci, vydává závazné dekrety, usnesení a vyhlášky. V roce 2014 byla role parlamentu posílena, když byla největší parlamentní straně přidělena pravomoc nominovat předsedu vlády. V březnu 2019 byla parlamentu přisouzena pravomoc projednávat a schvalovat nominace předsedy vlády na ministerské funkce, které následně potvrzuje prezident.

Politické prostředí však zůstává v zemi víceméně beze změny a od roku 2003 byla zaregistrována pouze jedna nová politická strana, Ekologická strana Uzbekistánu (EPU). Všech pět politických stran (EPU, Liberální demokratická strana Uzbekistánu, Demokratická strana Uzbekistánu *Milliy Tiklanish*, Lidová demokratická strana Uzbekistánu a Sociálnědemokratická strana Uzbekistánu

²⁰ ASEM Foreign Ministers' Meeting - Chair's Statement. Consilium.europa.eu [online], 16/12/2019 [cit. 2020-01-24]. Dostupné z: <https://www.consilium.europa.eu/media/41868/2019-12-16-asem-fmm-chair-s-statement.pdf>.

Kontakt:

Klára Ibrahim (SZBP), tel. 2241, email: ibrahimk@psp.cz

Martin Kuta (SBOP), tel. 2305, email: kutam@psp.cz

Štěpán Pecháček, tel. 2226, email: pechacek@psp.cz

Adolat) byly zastoupeny i v odcházejícím parlamentu a všechny strany podporují prezidenta a vládu.

OBSE, která na volby vyslala pozorovací misi, konstatovala, že volby nespĺnily podmínky volné soutěže a nerespektovaly volební procedury, a to i přesto, že se konaly dle nových právních předpisů a s větší tolerancí k nezávislým hlasům. Přesto, že účastníci voleb měli možnost představit své programy v médiích, pravidla pro vedení kampaně zůstala restriktivní. OBSE v této souvislosti zdůraznila nutnost pokračovat v započatých politických reformách a poskytnout více příležitostí občanským iniciativám.²¹

²¹ International Election Observation Mission, Republic of Uzbekistan –Parliamentary Elections, 22 December 2019 – Statement on Preliminary Findings and Conclusions. Ocse.org [online], 23/12/2019 [cit. 2020-01-28]. Dostupné z: <https://www.osce.org/odihr/elections/uzbekistan/442888?download=true>.

Kontakt:

Klára Ibrahim (SZBP), tel. 2241, email: ibrahimk@psp.cz

Martin Kuta (SBOP), tel. 2305, email: kutam@psp.cz

Štěpán Pecháček, tel. 2226, email: pechacek@psp.cz